

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α Π Ρ Ο Σ Α Ν Α Τ Ο Λ Ι Σ Μ Ο Υ Α Ν Θ Ρ Ω Π Ι Σ Τ Ι Κ Ω Ν Σ Π Ο Υ Δ Ω Ν ▪ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΘΕΡΙΝΩΝ ▪ ΠΑΛΑΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΟΝΟΜΑ: _____
ΗΜ/ΝΙΑ: _____ / 7 / 2024 ΤΜΗΜΑ: _____

Βαθμός %
☺

Α' Ομάδα

A.1. Να γράψετε τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, ανάλογα με το περιεχόμενό της. (___/10 μονάδες)

α) Το Σ.Ε.Κ.Ε έως το 1919 ήταν υπέρ της δικτατορίας του προλεταριάτου.

β) Το τρικουπικό κόμμα ήδη από το 1875 παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας, αρκετά κοντά στις αντιλήψεις του Δεληγιώργη.

γ) Στα μέσα του 1910 οι Κοινωνιολόγοι ίδρυσαν το Λαϊκό κόμμα, με αρχηγό τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου.

δ) Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1844, ο βασιλιάς θα συμμετείχε στην άσκηση της νομοθετικής εξουσίας.

ε) Στο σύνταγμα του 1844 προβλεπόταν ότι η σύνθεση των κοινοβουλευτικών επιτροπών θα γινόταν με κλήρωση.

A.2. Να καταγράψετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων: (___/10 μονάδες)

α) «Εθνικόν Κομιτάτον»

β) «Εθνικό Κόμμα Μαυρομιχάλη»

γ) «Κοινωνιολογική Εταιρεία»

B.1. Σχετικά με τον Ιωάννη **Κωλέττη** και τον Δημήτριο **Βούλγαρη** να παρουσιάσετε: (___/13 μονάδες)

α) τις πολιτικές **πρακτικές** που ακολούθησε ο **πρώτος**, προκειμένου να παραμείνει στην εξουσία κατά την περίοδο της συνταγματικής μοναρχίας. (7 μονάδες)

β) τους **τρόπους** με τους οποίους ο **δεύτερος υπονόμει** τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς καθώς και τους **οπαδούς** που τον υποστήριζαν κατά την Εθνοσυνέλευση του 1862-64. (6 μονάδες)

B.2. Να αναφερθείτε στο **αναθεωρητικό** και **νομοθετικό** έργο της πρώτης κυβέρνησης του **Ελευθερίου Βενιζέλου** κατά την περίοδο 1910-1912. (___/12 μονάδες)

Β' Ομάδα

Γ.1. Με βάση τα παρακάτω κείμενα και της ιστορικές της γνώσεις, να αναφερθείτε στην **εκδήλωση**, τα **αιτήματα** και τα **αποτελέσματα** του κινήματος του Στρατιωτικού Συνδέσμου στο Γουδί. (___/25 μονάδες)

Κείμενο Α'

Ήδη από το 1908 εντοπίζονται συνωμοτικοί στρατιωτικοί πυρήνες που σε έναν βαθμό εξέφραζαν αντιδυναστικές στάσεις, ενώ ταυτόχρονα χαρακτηρίζονταν από κριτική ως και απόρριψη της τα πολιτικά κόμματα. Ο πρώτος πυρήνας του Στρατιωτικού Συνδέσμου δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο 1908 αποκλειστικά από ανθυπολοχαγούς. Το πρωτόκολλο του Συνδέσμου υπογράφηκε εν τέλει από δύο υπολοχαγούς και έναν λοχαγό (συνολικά δέκα άτομα), αλλά η ύπαρξη της συγκεκριμένης συνωμοτικής δράσης έγινε γνωστή στην κυβέρνηση τον Ιούνιο 1909. Ο πρωθυπουργός Γεώργιος Θεοτόκης παραιτήθηκε της 4 Ιουλίου για να αναλάβει ο Δημήτριος Ράλλης. Η αποτυχία του νέου πρωθυπουργού να συλλάβει τους συνωμότες οδήγησε στην εκδήλωση του κινήματος τη νύχτα της 14^{ης} της 15^{ης} Αυγούστου 1909. Της στρατώνες στο Γουδί συγκεντρώθηκαν 449 αξιωματικοί και 2.546 οπλίτες μαζί με χωροφύλακες και πολίτες, καλώντας την κυβέρνηση να υιοθετήσει το πρόγραμμα του Συνδέσμου. Στην πραγματικότητα, το πρόγραμμα αυτό δεν διακρινόταν από επαναστατικά αιτήματα. Οι βασικές θέσεις του αφορούσαν αλλαγές στο στράτευμα, εξέφραζαν δηλαδή μάλλον επαγγελματικά συμφέροντα και εξοπλιστικά σχέδια, ενώ υπήρχε ένα γενικό ευχολόγιο για της αλλαγές που έπρεπε να γίνουν στην εκπαίδευση, τη δικαιοσύνη, την οικονομία και τη διοίκηση.

Χρ. Κουλούρη, 1909, Γουδί: Καταλύτης επαναστατικών αλλαγών, Εφημερίδα «Το Βήμα», 28/12/2008

Κείμενο Β΄

Η εφημερίδα «Χρόνος», το δημοσιογραφικό όργανο του Συνδέσμου, της 15 Σεπτεμβρίου έδινε την παρακάτω περιγραφή του συλλαλητηρίου του λαού της Αθήνας:

Πλέον των εβδομήκοντα χιλιάδων πολιτών πάσης τάξεως και πάσης ηλικίας συνεκεντρώθησαν από της 2ας μεταμεσημβρινής εις τον ευρύτατον χώρον του Πολυγώνου, όταν δε εξεκίνησαν εκχυθέντες εις την οδόν Πατησίων με τας Συντεχνίας και τα Σωματεία επί κεφαλής, φέροντα τα λάβαρα των, παρουσίασαν θέαμα, το οποίον ουδέποτε άλλοτε είχε αντικρύσει η πόλις. Προ της εκκινήσεως εκ του Πεδίου του Άρεως ο Πρόεδρος των Συντεχνιών Παπαφώτης ανήλθεν επί του βάρους της στήλης των Ιερολοχιτών και εν μέσω απολύτου σιγής ανέγνωσε το ψήφισμα του συλλαλητηρίου δια του οποίου, αφού ενεκρίνετο η εξέγερσις του Στρατού και του Στόλου, συνιστάτο εις την Κυβέρνησιν, της υποβάλη τάχιιστα εις την Βουλήν σύστημα νομοθεσίας καταδικάζον την συναλλαγήν και μέλλον να οδηγήσει εις την ανόρθωσιν της διοικήσεως.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΔ΄, σελ. 262.

Δ.1. Με βάση το ακόλουθο κείμενο και τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε την **οργάνωση** των κομμάτων σε επίπεδο **βάσης** και **ηγείας**, κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα. (/25 μονάδες)

Κείμενο 1

Η προσωπικότης του αρχηγού ήτο το κέντρον πολιτικής έλξεως και συγκεντρώσεως. Δευτέρα βαθμής πολιτικής δραστηριότητος ήσαν οι βουλευταί και οι πολιτευόμενοι. Τρίτη βαθμής οι κομματάρχαι, τετάρτη οι αφοσιωμένοι, φανατισμένοι οπαδοί. Ακολουθεί η μάζα των ψηφοφόρων και γενικώς των οπαδών [...] Κέντρον πολιτικής ζυμώσεως ήσαν τα παντοπωλεία εις τα χωρία, τα καφενεία εις τας κωμοπόλεις και τας πόλεις και τα «πολιτικά σαλόνια» εις την πρωτεύουσαν και εις τας μεγάλας πόλεις. Το βάρος της δράσεως του κόμματος εις τας μάζας έφερον οι κομματάρχαι. Αυτοί απετέλουσαν την βάση και ουσίαν της κομματικής οργανώσεως, οι ενδιάμεσοι μεταξύ βουλευτών και ψηφοφόρων. Οι κομματάρχαι συνεκέντρωνον τους πιστούς περίξ αυτών και απετέλουσαν τους κομματικούς πυρήνας των υποψηφίων. Μέσον κομματικής συνδέσεως ήτο το «ρουσφέτι», η εξυπηρέτησις, παράνομος ή νόμιμος. Μέθοδοι της πολιτικής δραστηριότητος ήσαν: η συναλλαγή, η φαυλοκρατία, η δημοκοπία, οι τραμπουκισμοί, οι «παλληκαρισμοί» κατά την έκφρασιν του Κουμουνδούρου [...] Την εποχήν εκείνην το κράτος -η διοικήσις, η δικαιοσύνη, ο στρατός- ήσαν εις την υπηρεσίαν του κόμματος, των

συμφερόντων και επιδιώξεων των βουλευτών και των κομματάρχων. Οι υπάλληλοι διωρίζοντο υπό του κυβερνώντος κόμματος με μόνον κριτήριο την ψηφοθηρίαν.

Κοριζής Χ., Η πολιτική ζωή εις την Ελλάδα 1821-1910, Αθήναι 1970, σελ 132-133

Κείμενο 2

[...] Η διαπραγματευτική αυτή δύναμη των βουλευτών τους επέτρεπε να εκβιάζουν και να πετυχαίνουν πλήρη δυνατότητα παρέμβασης στην άσκηση της διοίκησης, τουλάχιστον όσον αφορά τα ζητήματα της εκλογικής του περιφέρειας. Αν τα «βιβλία ρουσφετιών» που τηρούνταν τακτικά από τον πρωθυπουργό και τους υπουργούς είχαν σκοπό την εξασφάλιση μιας στοιχειώδους ισομέρειας ανάμεσα στις βουλευτικές αξιώσεις, η σωρευτική δύναμη των βουλευτών ήταν αποφασιστική. Το καθεστώς αυτό της «βουλευτοκρατίας» συγκροτεί τη βάση ολόκληρου του συστήματος των σχέσεων πελατείας. Έχοντας τη δυνατότητα να «διαθέσει», έστω και «μερικά», την κρατική περιουσία, δηλαδή, σημαντικό μέρος του οικονομικού πλεονάσματος, ο βουλευτής οικοδομεί το προσωπικό του φέουδο που του εγγυάται την επανεκλογή.

Τσουκαλάς Κ., Το πρόβλημα της πολιτικής πελατείας στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα, Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επισήμης, Αθήνα 1978, σελ. 98-99